

■ Cămașa tradițională și mitologia feminină, într-un dialog european **PAGINA 2**

■ Târgul de Sânziene, loc de țesut relații și depănat amintiri **PAGINA 8**

■ Evenimente organizate de Institutul Cultural Român, în Europa **PAGINA 10**

■ Veștea, omul care-duce vestea **PAGINA 12**

■ PREȚUL AUTENTICITĂȚII / Printre femeile din Argeș care cos ii de colecție **PAGINA 5**

■ Prima națională din lume inspirată de ia românească: istoria fascinantă a tricourilor Stejarilor **PAGINA 9**

■ Tradiție, identitate și rafinament: universul fascinant al costumelor tradiționale etiopiene **PAGINA 10**

■ Reuters: SpaceX apelează pentru prima dată la finanțare prin obligațiuni, la scurt timp după IPO **PAGINA 16**

GRAM AUR = 608,6838 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,6772 RON

EURO = 5,2460 RON

DOLAR = 4,5981 RON

Fotografie din arhiva Sezătoarei Domnișancelor

Am văzut decăderea unei ii înainte să-i văd gloria

Era începutul anilor '90. România încă războia a libertate fără un scop clar și a sărăcie fără de rușine. La o săptămână de oi, pe niște garduri străbune, băteau vântul și ploaia peste căteva ii aruncate. Aproape putrezite. Albe cândva, au devenit gălbui, ca la final să devină cenușii. Nimeni nu le mai voia. Poate murise bătrâna care le cususe. Poate nepoții le găseră în pod și le aruncaseră, ca pe

DAN NICOLAE

niște zdrențe fără rost. Vântul le umfla mâncelile și, pentru o clipă, păreau niște femei blânde care încercau să se ridice spre cer pentru ultimă oară. Nule-afotografat nimeni. Nu exista Instagram. Nu exista Ziua Universală a Iei. Nu existau campanii, vedete sau ambasade culturale. Erau doar niște cămăși de pânză pe care oamenii nu mai știau să le vadă. Am plecat atunci cu o tristețe pe care nici acum nu o pot explica. Ani au trecut.

Într-o vizită recentă, la Nisa, pe bulevardele unde luxul se află fără pudor, am văzut într-o vitrină de hotel o ie românească. Singură. Luminată de zeci de leduri, expusă ca o bijuterie rară. O vedetă printre genți scumpe, parfumuri și ceasuri care costă cât o casă. M-am oprit instinctiv. Evident că nu era aceeași ie de pe gardul care împreună oile. Dar era aceeași poveste. M-am gândit la sâna din anii '90. La ploaie. La praful drumului. La femeile care au cusut, seara, la lumina lămpii,

fără să știe că într-o zi muma lor va ajunge decor pe Riviera Franceză. Istoria are unson umorul ei straniu. Ceea ce noi aruncăm, alții expun. Ceea ce noi uităm, alții admiră. Ceea ce ni se pare prea obșnuit, pentru străini devine prețios. Poate că așa se întâmplă cu toate lucrurile importante. Nu le pierdem dintr-odată. Întâi încetăm să le mai vedem. Iar nu a fost niciodată o haină. A fost un jurnal fără cuvinte. Pe mâine-și și pe preți, femeile de la țară au cusut răbdare, credință, dor, moarte și

dragoste. Fiecare model avea o poveste, fiecare semn era o rugăciune spusă cu acul. Noi, copiii ultimelor decenii, am fost gata să se schimbăm totul pe nimic. Ne rușinăm de sat, de bunici, de covoarele țesute și de lăzile de zestre. Vi saram la plastic, la termopun și la strălucirea Occidentului. Între timp, Occidentul a început să caute exact ceea ce noi abandonăm. Poate că nu e târziu. Poate că undeva, într-un pod prăfuit, mai există o ie împăturită cu griji de o femeie care nu mai este. Poate

că pe pânza aceea au rămas urmele mâinilor ei. Poate că nici nu știa să scrie, dar a lăsat în urma ei o operă. Mă gândesc uneori că acele ii de pe gardul stănei au avut nomenul lor trist. Au murit anonim acolo unde le-a fost drag să trăiască. Iar sora lor de la Nisa strălucite se nefețită sub lumini reci, admirată de oameni bogăți. Între cele două imagini stă povestea noastră. A oamenilor care și-au aruncat comora în moroi, iar apoi au deoseopent-o, privind prin vietrile altora, și au înțeles că aveau aur în casă. ■